

V znaku jugoslovansko-bolgarskega bratstva

Minister Kazasov med učiteljstvom škofjeloškega okraja

V lepo okrašeni risalnici in ob prisotnosti mnogih odličnih domačinov je priredilo učiteljsko društvo za škofjeloški okraj preteklo soboto jugoslovansko-bolgarsko proslavo, ki se je razvila v izredno pristrčno pa obenem mogočno manifestacijo bratstva vseh južnih Slovanov. Slavju je dala osobito slovesno obležje prisotnost ministra in poslanika g. Dima Kazasova, ki se je mudil vse predpoldne in tja do 15. ure v vrstah učiteljstva.

Predsednik tov. Vojteh Debeljak je uvodoma pozdravil vse goste, nakar je sledila deklamacija Gregorčičeve Velikonočna. Slavnostna beseda je pripadala tov. Jožetu Zupančiču, ki je v vznemirjenih stavkih poveljeval prijateljski pakt med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki naj prinese obema bratskima narodoma lepe in srečnejše dni v delu za porast in veličino Slovanstva. Govornik še ni končal, ko je mahoma zaorila dvorana navdušenih vzklikov. Povsem nenapovedan je vstopil v dvorano minister Kazasov v spremstvu tajnika JB lige g. Bučarja in dam ge. Silve Vrtačnikove in gđc. Nade Zerjavove. Viharne ovacije kar niso hotele ponehati in le polagoma so se prisotni toliko pomirili, da je mogel tov. Zupančič končati. Deležne prisrčnega priznanja za svoja lepa izvajanja je spregovoril potem predsednik društva, toplo pozdravljajoč gospoda ministra, želeč, naj bi bila započeta proslava le osnovni člen h gradnji bratstva med vsemi Jugoslavlani. Gospodu poslaniku izreka v imenu učiteljstva, kakor tudi Škofjeločanov najlepšo dobrodošlico! Živa beseda, jasnost jezika in lepota izvajanj so zajeli dvorano, ko je izpregovoril in se zahvalil g. minister. Kakor mati, vzgaja in uči tudi učitelj mladino in ji vceplja v nežna srčeca nauke za življenje. Iz tenkega stebelca se razvije mogočno drevo, takisto je za človekom, ki more, prav poučen in navdahnjen storiti, mnogo za koristi celote, potem ko odraste. Veseli ga, da se zavzema učiteljstvo za idejo slovanske skupnosti, kajti to mu je jamstvo, da bo tudi mladina tako vzgojena.

Njegova izvajanja, pravcata pesem globokega in neomahljivega slovanskega čustvovanja, so seveda žela ogromno priznanja, ovacije so se ponovile, burnega pritrdjevanja ni hotelo biti kraj. Zatem je pozdravil zbor v imenu JBL g. Bučar, nakar je pod vodstvom tov. Korenčana zapel pevski zbor, ki je že pred otvoritvijo zapel »Od Urala...«, še obe državni himni in Rodno pesem. Sledil je pristrčen intermezzo učiteljeve soprige g. Pinteričeve, ki je kot Bolgarka iz Burgasa nazdravila Slovanstvu, potem pa je pričel koncertni del prireditve. Najprej je nastopil solo čelist, Škofjeločan, g. Adolf Ravnihar in izvajal z mojstrsko interpretacijo težko skladbo. Laskavega priznanja je bil deležen potem tov. Korenčan, baritonist, ki je zapel Izis in Oziris in Dedek samonog s spremljevanjem klavirja. Zelo lep je bil tudi godalni Mozartov trio, ki so ga izvajali gg. Gračner, Haladova in Ravnihar, ter želi zaslužni aplavz. Kot zadnji je zopet nastopil čelist, ki je tokrat s spremljevanjem klavirja izvajal čudovito lepo in tehniško mnogo zahtevajočo Tarantello.

Sledila je recitacija v bolgarščini, potem pa je bila sprejeta pozdravna brzojavka bolgarskemu učiteljstvu v Sofijo in sprejet sklep.

da bo učiteljstvo prostovoljno služilo interesom zblizanja med vsemi južnoslovanskimi brati ter gojilo praktično vezi z medsebojnim zamenjavanjem stanovanj v prostem času. S himno Hej Slovani, ki jo je pela vsa dvorana stoji in z največjim navdušenjem, je bil skoro dveurni spored zaključen.

Po kratkem odmoru je sledil nastop učitelja tov. Demšarja iz Poljan, ki je nastopil z otroki in obravnaval temo o Bolgariji. Poku je prisostvoval tudi g. minister.

S situacijskim poročilom, ki ga je podal tov. predsednik, je bilo zelo lepo in izredno zborovanje zaključeno, učiteljski predstavniki pa so hoteli, da razkažejo odličnemu prijatelju našega naroda lepote Škofje Loke. Vzdorošen nad prireditvijo, kakor tudi nad lepoto

Vesele velikonočne praznike

Vsem članicam in članom

želi

JUU — sekcija za dravsko banovino

naše slovenske zemlje, se je g. Kazasov malo pred 15. uro poslovil in odhitel nazaj v Ljubljano.

Prireditve učiteljskega društva je vzbudila po vsem mestu izredno pozornost; s tem pa je bil bistveni namen: služiti interesom zblizanja med obema narodoma, dosežen. Udeležba s strani učiteljstva je bila nad vsako pričakovanje visoka. Le kakih 10 organiziranih tovarišev je izostalo, vsi ostali so bili na stanovskem zboru.

Mi pa, tovariši in tovarišice: Po začetni poti naprej, brez prestanka, po smereh, ki nam jih je dala sobota!

Pravilnik

za izvrševanje uredbe o vzdrževanju narodnih šol*

1. Izdelava proračunskega predloga.

Člen 1. Proračunski predlog za izdatke narodnih šol, ki so preneseni s členom 4. uredbe o vzdrževanju narodnih šol na banke uprave, sestavijo upravitelji narodnih šol po zaslišanju učiteljskega zbora.

Pri izdelavi računskega predloga naj gledajo šolski upravitelji na to:

- da se ugotove vse šolske potrebščine za dotično proračunsko leto;
- da se natančno določi znesek kredita za posamezne potrebščine in pri tem najstrože izvede načelo umnega varčevanja;
- da se s proračunom posebej predlože potrebni podatki in obrazložitev in tako opraviči višina v proračunu predlaganih kreditov.

Člen 2. Proračunski predlog, sestavljen po obrazcu, ki mora ustrezati navodilom za izdelavo proračuna in ki ga predpiše banska uprava, mora predložiti šolski upravitelj najkasneje do dne 10. junija vsakega leta krajevnemu šolskemu odboru obenem z obrazložitvijo, omenjeno v točki c) člena 1. tega pravilnika.

Člen 3. Krajevni šolski odbor pregleda proračun in poda zapisniško svoje pripombe. Tako pregledani proračunski predlog z zapisnikom krajevnega šolskega odbora vred predloži šolski upravitelj pristojnemu sreskemu načelniku do dne 1. julija vsakega leta. Obenem predloži sreskemu načelniku tudi še tri prepise predloženega proračuna.

Člen 4. Sreski načelnik zbere proračunske predloge vseh narodnih šol vs vsem srezu, jih pregleda in vpiše v vseh štirih proračunskih primerkih svoje predloge v razpredelke, ki je za to določen; pri tem upošteva tudi opravičene pripombe krajevnega šolskega odbora. K proračunskemu predlogu vsake šole mora biti priloženo tudi mnenje sreskega načelnika in obrazložitev izprememb, ki se morajo predlagati.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. oktobra 1936. št. 230/LVI/583. — Uredbo o vzdrževanju narodnih šol gl. »Službeni list« št. 601/76 iz 1. 1936.

Če v času, ko se proračun sklepa, šola ne deluje, ker nima nobenega učitelja, sestavi zanj proračunski predlog pristojni sreski načelnik.

Od vseh šol v svojem srezu zbrane in tako obdelane proračunske predloge predloži sreski načelnik skupaj bankski upravi najkasneje do dne 1. avgusta vsakega leta.

Člen 5. Banska uprava, prosvetni oddelek, zbere proračunske predloge vseh sreskih načelnikov, jih uredi in izroči banovinskemu šolskemu odboru v pretres in predlog.

Člen 6. Banovinski šolski odbor pretrese v plenarni seji vse proračunske predloge, vpiše svoje predloge v razpredelke, ki je za to določen, in jih vrne z obrazložitvijo vred bankski upravi najkasneje do dne 1. oktobra vsakega leta.

Člen 7. Banska uprava, prosvetni oddelek, sestavi po predlogu banovinskega šolskega odbora proračunski predlog za vso banovino in se ravna pri tem po navodilih za sestavo banovinskega proračuna.

Vsi razhodki za potrebe narodnih šol se postavijo v banovinski proračun v razdelku za prosvetni oddelek in se odobrujejo tako, kakor se odobrujejo ostali krediti banovinskega proračuna.

II. Izvrševanje proračuna.

Člen 8. Ko se banovinski proračun odobri, odpre finančni oddelek banke uprave prosvetnemu oddelku kredite za potrebe narodnih šol za vsako trimesečje naprej, in to tako, kakor je predpisano za odpiranje kreditov po banovinskem proračunu.

Prosvetni oddelek razporedi kredite za vsako trimesečje po posameznih narodnih šolah in postavi v razpored tudi znesek kreditov za posamezne šolske potrebščine.

Ko se določa znesek teh kreditov za posamezna trimesečja, upošteva prosvetni oddelek banke uprave sezonske potrebščine šol, oziraje se pri tem tudi na morebitne posebne predloge pristojnega sreskega načelnika.

Člen 9. Tako po posameznih šolah in njih potrebščinah izdelane razporeditve pošlje prosvetni oddelek banke uprave v dvojniki sreskim načelnikom in poda obenem finančnemu oddelku zahtevo, na se izvrši izplačilo sreskim načelnikom.

Člen 10. Finančni oddelek banke uprave izplača sreskemu načelniku na začasno priznanico denar, določen za potrebščine narodnih šol v vsem srezu za dotično trimesečje.

Sreski načelnik prevzame denar po knjigi za denarne pošiljke in ga vpiše kot prejemek v svoj blagajniški dnevnik.

Za vzdrževanje šol prejeti denar se sme uporabiti samo v ta namen in se tudi začasno ne sme izdajati za kake druge potrebe.

zmešali in boš nazadnje zahtevala še celo volilno pravico. Mislim, da je najbolje, če se trdi človek v primernih oddaljenosti od vsega tega. Seveda, hudo je, če človek v revščini začne, z veliko vztrajnostjo pa le nekaj pride, tako počasi, kakor so nas učili v starih časih: zrno do zrna pogača, kamen do kamna pogača. Res, da se šele v starih letih nekaj doseže, ko že človek nima več ne zob ne prave pameti in veselja do življenja, a je vendarle vse tako modro urejeno, vse doseženo ostane na kupu kot dediščina dragim sorodnikom, da ima človek vsaj po smrti nekaj zadoščanja. Praviš, da te tako zadoščanje čisto nič ne mika? Bog se usmili, dandanes ste pa mladi ljudje res nepočakani, vsak po svoje drvite skozi življenje, namesto po starih udelih poteh. Že vidim, da boš večno nezadovoljna. Pravijo sicer, da vodi nezadovoljstvo s samim seboj človeka k izpopolnjevanju, toda že od nekdaj so mi taka izpopolnjevanja nesimpatična in se ne morem sprijazniti z njimi. S tem je kot s tvojo zadevo: ne da se je dokončati. Zdaj bi se rada še na Boga sklicevala? Res je dejal nekoč, da človeku ni dobro samemu biti, a kje me moreš zagotoviti, da se ne bi našel advokat, ki bi narod prepričal, da Bog pri tem ni mislil na učiteljico, da jo je tako rekoč izvzel iz svoje odločbe. S svetom se ni dobro pripraviti, izmalčilo je že marsikatero postavilo in jo še bo. Živimo pač na Gugalnici, zdaj naprej, nato nazaj. Ta hip gremo nazaj, no, večno to ne more biti. Prestaneta pa za vse samo dve stvari: ali še hušnji bič ali pa skromna vdanost v božjo voljo. Drugače ti je za osebna svoboda zadržana.

Te pozdravlja

Tvoj stric

Matuzala.

Čitateljem in sotrudnikom

želita

veselo Veliko noč

Uredništvo in uprava „Učiteljskega tovariša“

Predrago dekle

Zdi se mi, da se čisto brez potrebe razburjaš, kajti zapisano je, da je osebna svoboda zajamčena. Treba je torej le verovati, nič drugega ko verovati in je človeku takoj bolje, prijetneje, obidejo ga sončne misli, v očeh mu zacvete pomlad in nekako pozabi na svojih osem sto dinarjev, za preplačano obleko, na hribovsko samoto in na vse tegobe, sedanje in pretekle. Seveda, tisto je že res, da si celo divja zverjad izbira druga in družico po mili volji, toda moraš vedeti, da je tisto pač zverjad, ki ne pozna postav in sveta. Ti si pa vendar nekaj več, če natančno pomislimo, spadaš prav za prav med inteligenco, med najnižjo sicer, čeprav si menda pretokla nekaj semestrov na univerzi, imaš pa zato nešteto varuhov, ki skrbje za tvoji naravni razvoj. Moraš torej priznati, da uživaš veliko več zaščite ko kako drugo bitje. Sicer ti je pa osebna svoboda zajamčena in nima nihče nič proti temu, če pogineš kje v gozdu od lakote ali se na kak drugačen način tiho izmuzneš s tega sveta, da le ne napraviš tega človeštvu v spotiko, za slab vzgled. Gre le zaradi harmonije, zaradi miru. Živimo tako prijetno življenje, lagodno, brezskrbno, da res ni potrebno, da bi ga po nemarnem razburjala. Tisto je že res, da so postavbe včasih nerodne, so bile pač modreci že utrujeni, ko so jih delali, toda to smo že vse skušili. Greš po cesti, stoj, postava! Hočeš hoditi, stoj, postava, ta in ta paragraf! Hočeš zavriskati, spet postava! Tudi pridušiti se ne smeš, glasno preklinjati pa že sploh ne. In to je vse le zaradi harmonije, zaradi splošnega zadovoljstva, ki naj preveča vso milo domovino. In če je v tebi kaj ljubezni do vsega, do naroda, do domovine,

do napredka sploh in zlasti do napredka, potem boš požrla malenkostno jezico, zahvalila Boga, da si sploh srečno prišla na svet in spet navdušeno prišla za delo. Kaj še nisi slišala, da ga ni vzvišenejšega poklica kot je tvoj? Saj so te učili v šoli, brala si v knjigah in moraš že verovati. Ali ni to lepa, ginljiva slika: mlado dekle nekje v hribih, rože na mizi, nekaj knjig, osem sto dinarjev plače, zraven pa čisto navdušenje in lepo duhovno življenje? Sicer ti je pa osebna svoboda zajamčena in lahko napraviš, kar hočeš, če bi bila nezadovoljna. Ljubezen? O tem se pač ne bova več menila. Kako sploh prideš s takim razgovorom? Besedo ljubezen nameravajo sploh črtati iz slovarjev; izkazala se je za neuporabno zastarelost, ki nima z modernim življenjem nič opravka. Ponekod jo bodo nadomestili z besedo patriotizem, ponekod z zvestobo, drugod s poslušnostjo. Seveda prav natančnega pomena ti nadomestki ne bodo dali, toda se bo že shajalo, če je svet drugače zadovoljen. Ko že živimo v času različnih drugačnih nadomestkov in se nič ne razburjamo, se bomo tudi s tem kmalu potolažili. Zdi se mi torej, da nisi na pravem potu. Zaradi ljubezni ne skrbi. Za stran materinstva? Saj je ljudi preveč. Res, da je Lahov čez štirideset milijonov in da so oznanili neko tekmo v rojstvih in razpisali celo nagrado, toda tisto so nori ljudje. Mar ne vidiš, koliko je skrbi z vsakim človekom? Sole so prenapolnjene, bolnice in kaznilnice tudi, agrarno reformo smo že izpeljali, poslance imamo določene že za desetletja naprej — kje naj bi jih torej zaposlili? Zato bi morala biti prav za prav še vesela. Slab socialni položaj? Beži, beži, to je fraza, ki so jo odkrili neki rdeči sociologi. Da nisi mogoče tudi ti krenila kam na levo? Bog ne daj! Tam te bodo čisto

Člen 11. Sreski načelnik izplača upraviteljem narodnih šol v svojem srezu na začasne priznanice iz prejetega denarja takoj vsote, ki so določene z razporedom banke uprave za vzdrževanje posameznih narodnih šol; obenem pa jim pošlje tudi en primerek tega razporeda.

Denar se pošlje upraviteljem s knjigo za denarne pošiljke in se vknjiži pri sreskem načelniku v blagajniški dnevnik kot izdatek.

Zbrane začasne priznanice upraviteljev narodnih šol pošlje sreski načelnik skupaj bankski upravi, obenem pa vrne denar, ki ga posameznim šolam, ker je bila šola trajno ali začasno zaprta, ali pa iz kakega drugega razloga ni mogel izplačati. Tako reši sreski načelnik svojo začasno priznanico, izdano bankski upravi za ves znesek denarja, ki ga je prejel za svoj srez.

Sreski načelnik ima vse vsote, ki jih je poslal šolskim upraviteljem, v posebnem razvidu in skrbi, da se dvignjene vsote pravočasno izplačajo.

Če se šolski upravitelj odstavi, premesti ali iz službe odpusti, mora sreski načelnik, preden ga razreši dolžnosti, od njega zahtevati, naj izpriča prejeti znesek z rednimi listinami in vrne morebiti ne porabljeni del denarja. Če se šolski upravitelj tej zahtevi ne odzove, je sreski načelnik upravičen ukreniti vse, česar je treba, da se zavaruje terjatev banke uprave iz prejemkov dotičnega upravitelja ali kako drugače.

Člen 12. Šolski upravitelj vpiše prejete vsote v svoj blagajniški dnevnik in priloži prejemkov, vsa izplačila iz tega denarja pa vpiše tudi v blagajniški dnevnik na strani izdatkov. Šolski upravitelj mora hraniti prejeti denar na varnem kraju, ker je osebno zanj odgovoren. Če se ne bi mogel denar hraniti na varnem kraju, ga mora šolski upravitelj naložiti pri najbližjem poštnem uradu na vložno knjižico Poštne hranilnice.

III. Postopek pri nabavah.

Člen 13. Vse nabave se opravljajo po določbah iz člena 7. uredbe o vzdrževanju narodnih šol; pri tem se je ravnati, kolikor je le mogoče, po zakonu o državnem računovodstvu. Člane komisije za nabavo v šolskem kraju postavi v začetku proračunskega leta sreski načelnik za vsako šolo, in sicer po tri redne člane in po tri namestnike. Za komisijske člane se postavljajo predvsem učitelji na tej šoli. Če ni teh v zadostnem številu, se vzamejo osebe z druge narodne šole, če je v kraju, ali pa, po možnosti, drugi državni uslužbenci. Če se ne da komisija sestaviti na ta način, se smejo vzeti za komisijske člane kakor tudi za njih namestnike člani krajevnega šolskega odbora.

Za nabave, ki se morejo opraviti samo v sreskem kraju, sestavi sreski načelnik stalno komisijo treh članov in treh namestnikov, upošteva sprejeto razloženo sestavo, in opravlja ta komisija v sreskem kraju nabave dotičnih potrebščin za vse šole v srezu.

Tako krajevne komisije kakor tudi sreske komisije so stalne: njih mandat traja do konca proračunskega leta.

Šolski upravitelj je pri nabavah režiser.

Nabave šolskih potrebščin se vrše takole:

Šolski upravitelj sestavi, brž ko prejme poročilo o njemu odkazani vsoti za vzdrževanje šole za dotično trimesečje, za vsako vrsto potrebščin predpisani referat in izroči te referate, kolikor se morejo opraviti nabave v šolskem kraju, pristojni komisiji, da poda svoje poročilo in nabavni predlog.

Za nabave, ki se morejo opraviti samo v sreskem kraju, sestavi upravitelj tudi posebne referate in jih pošlje komisiji, določeni za nabave v sreskem kraju.

Od ene kakor druge komisije priskrbljena poročila predloži upravitelj sreskemu načelniku, ki komisijska poročila pregleda in postavi na dotična komisijska poročila, če jih usvoji, zaznamek:

»Odobrujem, da se opravi nabava po gornjem predlogu komisije pri g. za ceno dinarjev, in odrejam izplačilo, ko komisija ugotovi, da se je nabava res izvršila in to pisмено na tem referatu potrdi.«

Na podstavi te odobritve izvrši upravitelj nabavo, pristojna komisija ugotovi, da se je nabava res izvršila in da so se izročile nabavljene stvari šolskemu upravitelju, nato pa opravi upravitelj izplačilo po redno in predpisno kolkovanem računu in priznanici.

Člen 14. Šolski upravitelj kot računodajnik-režiser mora voditi vse potrebne računske knjige, predpisane s pravilnikom D. R. št. 178.896 z dne 31. decembra 1928. (»Službene novine« št. 29/IV z dne 5. februarja 1929.),* in sicer:

blagajniški dnevnik, dnevnik nabav, knjigo pisarniškega materiala, knjigo potrošnega materiala, inventarno knjigo in pregled izdaj (bordero).

Člen 15. Šolski upravitelj ne sme izvršiti nobene nabave, če nima zanj odprtega kredita ali če ta kredit ne zadošča.

Drugače odgovarja šolski upravitelj gmotno za vsako nabavo, ki jo je izvršil.

Člen 16. Ko izplačuje šolski upravitelj posamezne nabave in vobče vse razhodke, zvezane z vzdrževanjem narodnih šol, mora opraviti vse zakonite odbitke za davek, doklade, takse in temu podobno.

Iz tega naslova pridržane vsote se vknjižijo kot polog in se izroče konec vsakega meseca pristojni davčni upravi, priznanice o izročitvi denarja pa se prilože k računom.

Člen 17. Šolski upravitelj mora izpričati vse prejete vsote z rednimi računi v dveh mesecih po prejemu denarja. Poraba se izkazuje v obračunu po pozicijah, kakor so označene v razporedu kreditov, prejetem od banke uprave.

* »Uradni list« št. 112/27 iz 1. 1929.

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5,

ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Če ne predloži šolski upravitelj izpričujočih listin v določenem roku in ne likvidira svoje začasne priznanice, ima sreski načelnik pravico uporabiti določbe člena 11. tega pravilnika in mora šolskega upravitelja takoj pozvati radi polaganja računa o porabi denarja in vrnitve morebitnega ostanka. Podaljšava roka za likvidacijo začasnih priznanic ni dopustna za več ko 2 meseca, razen v izjemnih in opravičenih primerih.

Šolski upravitelj izroči pristojnemu sreskemu načelniku obračun z vsemi listinami, priznanicami, komisijскими poročili itd. in ostanek ne porabljenega denarja.

Člen 18. Sreski načelnik prevzame obračune upraviteljev narodnih šol v svojem območju, jih pregleda in zahteva, po potrebi, od računodajnikov, da jih, kolikor je treba, popravijo in dopolnijo. Obenem prevzame od šolskih upraviteljev morebiti ne porabljeni denar in ga vrne banski upravi tako, kakor to odrede posamezne banske uprave. Listina o vrnjemem denarju se priloži k obračunu dotične šole.

Tako urejene obračune predloži sreski načelnik takoj banski upravi in zaznamuje v svoji razvidnici po členu 11. tega pravilnika, da je izročil šolski upravitelj obračun.

Zoper šolskega upravitelja, ki ne izroči rednega obračuna v odrejenem času, postopa sreski načelnik disciplinsko in, če treba, tudi kazensko in je upravičen zavarovati terjatev banske uprave iz prejemkov takih upraviteljev ali pa kako drugače. Sreski načelnik obvesti o vsakem takem primeru bansko upravo po najkrajši poti.

Člen 19. Po izvršenem pregledu obračunov vrnejo banske uprave sreskemu načelniku začasne priznanice, da jih izroči šolskim upraviteljem; sreski načelnik pa razbremeni le-te dokončno v svoji razvidnici po členu 11. tega pravilnika.

Novo akontacija za vzdrževanje tistih narodnih šol, ki so predložile obračune za minulo trimesečje, izda banska uprava sreskim načelnikom, brž ko prejme izpričujoče listine upraviteljev narodnih šol, ne da bi čakala na to, da vidira te listine krajevna kontrola, in jih vključi v knjigah banske uprave. Nikdar in nikoli pa se ne izplača nova akontacija šoli ali šolskemu upravitelju, če se niso še predložile izpričujoče listine za minulo dobo.

Člen 20. Za pravilno in redno poslovanje z denarjem, določenim za potrebe narodnih šol, so sreski načelniki kot nakazovalci in upravitelji narodnih šol kot računodajniki po predpisih člena 56.

zakona o državnem računovodstvu gmotno in kazensko odgovorni, dokler ne rešijo svojih začasnih priznanic.

Učiteljske stanarine in plače šolskih služiteljev se ne smejo izplačevati za več mesecev naprej, marveč samo za posamezne mesece po predpisih o izplačevanju rednih prejemkov državnim uslužbencem.

To velja tudi za najemnine za najeta poslopja, če ni v pogodbi z lastnikom poslopja drugače določeno.

Člen 21. Šolski nadzornik mora pregledati celotno denarno poslovanje posameznih upraviteljev narodnih šol ob vsakem šolskem pregledu. Če treba, smejo opraviti tak pregled tudi za to določeni organi banske uprave in sreskega načelnika.

Člen 22. Banske uprave smejo tudi neposredno v svojem področju same nabavljati tiste potrebščine za narodne šole, ki se ne morejo nabaviti v manjših krajih in vaseh (učila, knjige, obrazce in dr.) in pošiljati nabavljene stvari posameznim narodnim šolam. Prav tako smejo nabavljati banske uprave posamezne potrebščine za vse šole v banovini, ki se vzdržujejo iz banovinskega proračuna.

Člen 23. Radi lažjega in enakega postopka po predpisih uredbe o vzdrževanju narodnih šol in tega pravilnika predpišejo banske uprave in nabavijo v breme kreditov za pisarniške potrebščine narodnih šol vse potrebne obrazce, ki jih je uporabljati pri tem poslovanju (proračunski predlogi, komisijскими poročila, obračuni, denarne in ostale knjige iz člena 14. in pod.); pri tem se morajo ravnati po predpisih pravilnika o poslovanju računovodstvenih odsekov pri ministrstvih in o računovodstveni službi pri nakazovalcih (D. R. št. 178.896 z dne 31. decembra 1928.).

Prav tako smejo izdajati banske uprave morebiti potrebna natančnejša navodila, kako je zahtevati kredite, sestavljati proračune in podobno.

Člen 24. Po tem pravilniku se je ravnati od dne 1. aprila 1937. dalje, pa tudi že prej, kolikor se nanašajo njegove določbe na sestavo proračunskih predlogov za l. 1937./38. in na način, kako se odobrujejo.

V Beogradu, dne 2. oktobra 1936.

O. n. št. 61.565/36.

Minister za prosveto:

Dobr. Stošović, s. r.

* »Uradni list« št. 112/27 iz l. 1929.

Učiteljevo delovanje nekdanj in sedaj

Nekoliko kritičnih opomb k članku v 32. št. »Učit. tovariša«

Predvsem bi hotel pibiti dejstvo, da se z izvajanjem člankarja »Lira« po pretežni večini strinjam ter sem pripravljen podpisati njegova izvajanja z obema rokama.

Če sem kljub temu segel po peresu, da napišem par misli, ki so se mi vrinile ob čitanju dotičnega članka, sem storil to s posebnim ozirom na odstavek, v katerem zahteva člankar popolno svobodo za učiteljevo izvenšolsko delovanje. V nadaljnjem izvajanju te misli se hoče namreč zavarovati proti temu, da bi sili učitelja v društvo in organizacijo, za katere ne čuti zanimanja, nagnjenja in sposobnosti. Pri tem, da se ustvarja samo diletantstvo, kar bi bilo stvari le v škodo. Kdor je telovadec, naj ostane to, pevec naj poje in celo komponira, če ga veseli in čuti zmožnosti. Vse drugo naj pa prepusti drugim. Tista, čisto tako hvalisava mnogostranost, dostikrat škoduje kvaliteti dela.

V tem odstavku se subjektivno pravilne misli prepletajo s stvarno nepravilnimi zaključki, kar v svoji celoti ne bo pospeševalo smotrnega usmerjenja našega izvenšolskega dela.

Pravilni premisi po popolni svobodi za učiteljevo izvenšolsko delo, praktično — po

mojem mnenju — ne sme slediti zaključek, da naj telovadec telovadi, pevec poje, predavatelj predava itd., vse po osebnih sposobnostih in nagnjenjih. Na ta način zanašamo v delo zgolj subjektiven moment, ki stvarno ne sme biti edino odločujoč. Najvažnejši razlog za učiteljevo izvenšolsko delo leži vsekakor v stvarnih potrebah. Te se pa ne bodo nikdar ravnale po učiteljskih osebnih sposobnostih in nagnjenjih, marveč se bo moral vsak javni delavec sam usposobiti, da bo vršil tista dela, ki so družabno najpotrebnejša in najnujnejša in bo smel le med temi zbirati one, za katere čuti največ spretnosti in zanimanja. Torej svoboda, a s posebnim ozirom na nujne ljudske potrebe. Edino ta kriterij nam lahko da legitimacijo resnih kulturnih delavcev, ki razumejo čas in narod, v katerem živijo. Vsako drugačno gledanje, pa bodisi z osebno še tako pravilnega načelnega stališča, pomenja nestvaren egocentriem, za katerega zlasti danes ni mesta niti časa.

Zadostuje le, če se vsakdo le za trenutek poglubi v današnje razmere po našem podelju, da bo odklonil načelo: telovadec telovadi, pevec poj itd. L. G.

Splošne vesti

— Prihodnja številka »Učiteljskega tovariša« izide zaradi velikonočnih praznikov šele čez 14 dni, to je 8. aprila.

Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini, registrirana zadruga z omejeno zavezo

vabi svoje člane na XVII. redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. aprila 1937. ob 10. uri v prostorih deške nar. šole v Sv. Juriju ob južni železnici.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1936.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi prvi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je brezpogojno sklepčen.

Dol pri Hrastniku, 19. marca 1937.

Za načelstvo:

Vitko Jurko, tajnik. Anton Gnus, načelnik.

Pripomba: Skupna seja načelstva in nadzorstva se vrši istega dne in na istem prostoru ob poldeveti uri, na kar se člani posebej opozarjajo.

— Društvo upok. učiteljstva ima svoj letni obč. zbor za leto 1936. v četrtek 1. aprila popoldne ob 15. uri pri Novem svetu na Gosposvetski cesti. Vabljeni vsi člani, članice in drugi.

VABILO

na V. redni občni zbor »Samopomoči učiteljskih otrok«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo 11. aprila 1937. ob 9. uri v tajništvu JUU v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1936.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1936.
3. Revizijsko poročilo. — Čitanje.
4. Samostojni predlogi.

Opomba: Ako ta občni zbor ne bi bil sklepčen, bo čez pol ure drugi občni zbor, ki bo sklepčen glede na število zastopanih članov. Računski zaključek je razpoložen zadržnikom na vpogled pri načelniku Pavlu Lavriču, Tyrševa cesta 17/l.

V Ljubljani, dne 27. marca 1937.

Pavel Lavrič, načelnik.

Oman Oton, član načelstva.

— Dovršeno lepi bodo vsaki lasje. Lepi lasje, čudovito negovani, vzbujajo pozornost in vlečejo nase vse poglede. Ne bodo li Vaši lasje pridobili tudi »njegovo« srce, ne ljubi li tudi on naravni sijaj in krasni odsev barve?

Vaši lasje prenesejo lahko še tako izkušene poglede, če jih pravilno negujete! Ako negujete Vaše lase z Elida Shampooom ostanejo vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri drže dalj časa.

Vsem svojim odjemalcem in naročnikom: vesele velikonočne praznike!

Učiteljska tiskarna

s knjigarno v Ljubljani in podružnico v Mariboru

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Zadoščenje slovenskemu učiteljstvu. Senator Pucelj je v svojem govoru v senatu omenil tudi nelepo pisanje »Slovenca« proti slovenskemu učiteljstvu, ki so ga pavšalno obdolžili najbolj nemoralnih zločinov. Dejal je med drugim: Doživeli smo tako veliko sramoto, kakršne smo celo v Sloveniji le redkokdaj deležni. Našel se je človek, ki je javno obtožil vse slovenske učitelje z navedbo 12 nemoralnih stvari, ne da bi pri tem navedel le eno samo ime. S tem je bila vsemu učiteljstvu nanešena strašna kleveta. Učiteljsko združenje za dravsko banovino je tega gošpoda ponovno pozvalo, naj navede imena, toda vse do danes je ta gospod molčal. To je tako strašna kleveta, da jo je treba na tem visokem mestu svečano obsoditi. Toda naj ve slovensko učiteljstvo, da takšen človek ne more žaliti našega poštenega učiteljstva vse dotlej, dokler ne bo vrnil notarju g. Bakoniku v Kranju onih 32.000 din, ki jih je prejel za neko mojo intervencijo, kakršnih sem napravil za časa svojega 7-letnega dela v Beogradu morda nad tisoč... To iznašam na tem mestu, da potolažim slovensko učiteljstvo, ki je bilo na tako obrekljiv način sramoteno. (»Slov. narod«.)

— I V proračunski debati v senatu je govoril tudi senator Pucelj. Iz »Slovenca« od 23. III. posnemamo, da se je najprej poklonil prosvetnemu ministru, da bi tako pripravil ozračje za napad na referenta Frana Erjavca, ki je bil v glavnem tudi vsebina njegovega govora. Potrebno se mu je zdelo povedati, kakšno je bilo življenje g. Erjavca od rojstva naprej pa do današnjih dni. Prebrjal je šolska izpričevala ter z vnmom brskal po vseh mogočih podrobnostih iz zasebnega in javnega življenja g. Erjavca. Ob nekem deževnem vremenu je našel med svojo korespondenco tudi pismo nadzornika Ivana Štruklja iz l. 1934., ki ga je prebral. Govoril je o strašnem pre-

od teh 154 po službeni potrebi, 52 pa jih je pozval z zaupnim, svojerodno napisanim pismom banski inspektor Štrukelj, da vložijo prošnje za premostitev. Vsega skupaj je bilo premeščenih potemtakem po službeni potrebi 226 učiteljev in učiteljic ali ena tretjina vseh premeščenih. Poleg tega pa je bilo tudi mnogo starih, zaslužnih in uglednih učiteljev ponizanih, tako, da so se morali umakniti z upraviteljskih na učiteljska mesta, na korist mlajših, čisto manj sposobnim, a g. Erjavcu politično bolj všečnim učiteljem. Minister prosvete je branil tako početje, češ, da je po socialnih razlogih utemeljeno in da morajo beneficije šolskih upraviteljev uživati tudi mlajši in ne le starejši učitelji.

— I O celibatu učiteljic je po »Jutru« od 23. III. govoril senator Pucelj o členu 34. finančnega zakona, po katerem se učiteljice v bodoče ne bodo smele možiti z neučitelji. Označil je ta člen za nesocialen in nehuman in je naglasil, da so poročene učiteljice po večini srečne matere in najboljše kvalificirane učne moči.

— I Izjava prosvetnega ministra g. Stoševiča o nenamenskih učiteljskih kandidatih: Prehajajoč na vprašanje brezposelnih učiteljskih kandidatov v dravski banovini, je minister priznal, da je v vsej državi 800 brezposelnih učiteljskih kandidatov in da odpade od tega števila nad 700 samo na dravsko banovino. V teku letošnjega šolskega leta je bilo na novo nastavljenih 80 učiteljskih kandidatov. Ni pričakoval, da bo v tem pogledu žel kritiko opozicije, ker so druge pokrajine glede nastavitve učiteljskih kandidatov odrezale mnogo slabše, kakor pa dravska banovina. To je zelo težaven problem in je položaj tak, da bodo morali učiteljski kandidati v Sloveniji morda še po 5 do 6 let čakati, preden jih bo mogoče nastaviti. Tega pa ni krivo ministrstvo, nego ne-

Eleganten pomladni plašč, površnik
UKIČ * LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA

ganjanju učiteljstva v dravski banovini in nprtil vse na referenta Erjavca. Govornika je motil ves čas z duhovitimim medklici senator Smodej. Glede preganjanja učiteljstva je odgovoril senatorju Puclju sam prosvetni minister. Njegov odgovor, posnet po »Slovenca« je takle: V dravski banovini je bilo premeščenih v letošnjem šolskem letu 83 učiteljev v obeh letih, odkar je sedanja vlada na krmilu države pa 174, torej 174 premeščenih učiteljev v 2 letih od skupnega števila 4679 učiteljev. S tem je g. minister krepko in rešno zavrnil očitke in vse neresnične govornice o nekakem preganjanju. (Vsi seznamni premeščenj, ki jih je objavil doslej »Slovenec«, morajo biti torej docela izmišljeni.)

— I Prosvetni referent Erjavec. O govoru senatorja Puclja piše »Jutro« od 23. III. tudi to: Vem pa, da imamo prosvetnega referenta, ki take kvalifikacije nima, in to je tisti gospod, ki vodi danes osnovnošolsko prosvetno politiko v Sloveniji poleg banovinskega šolskega nadzornika in Ljubljani g. Štruklja. Čuli ste panegirike, ki jih je pel temu prosvetnemu referentu g. Smodej, ki nam ga je predstavil kot največjega kulturnega delavca med Slovenci. Govoril je o tem človeku kot prosvetitelju Slovencev, ki je napisal kakšnih 30 knjig in ki mu ga ni para od Trubarja pa vse do Cankarja. Po mnenju g. Smodeja ni bolj sposobnega človeka med slovenskim učitelji, kakor je g. Erjavec, in je le on sposoben napotiti slovensko učiteljstvo nazaj k šoli. Pri tem pa je imel g. Smodej veliko nesrečo. Izbrbljal je, da je bil sloviti g. Erjavec med drugim tudi že maksist v svoji periodiji »Sturm und Drang«, da pa nikdar ni bil komunist. Trditve g. Smodeja, da je bil g. Erjavec marksist, nikdar pa komunist, so vzbudile že v soboto cele salve smeha in je ta marksist brez komunizma napisal l. 1920. tri zelo zanimive knjige, katere je morala policija zapleniti.

— I Premestitve učiteljev. Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od 23. III. tudi sledeče: Nato je senator Pucelj govoril o kranjskih gimnazijskih letih in študijih g. Erjavca. Te podatke je opremil z izvlečki iz njegovih spričeval. Nato je nadaljeval: Za časa kulturnega dela tega človeka je bilo v dravski banovini premeščenih okrog 800 učiteljev in učiteljic,

sistematična prosvetna politika dravske banovine, ki je dovedla tako daleč. Oprostite, da moram s tega mesta naglasiti, da se bo dravska banovina v pogledu učiteljskih kandidatov utopila v svoji lastni masti. V dravski banovini so imeli dolgo vrsto let kar 6 učiteljskih. »Jutro« od 23. III.

— I Senator Smodej je govoril v proračunski debati v senatu o borbi proti komunizmu. Omenil je komunistično in boljševiško nevarnost na področju prosvetne uprave. Dejal je, da so bila v preteklih letih na nekaterih šolah v Sloveniji prava komunistična gnezda in da bi šolski nadzorniki, če bi pregledali šolske knjižnice, marsikje našli vse polno izrazito komunistične literature. Tudi nekateri naloge po šolah obravnavajo predmete iz komunističnega nauka in v boljševizmu prijaznem smislu. (»Slovenec«, 23. III.)

— I Strašna katastrofa v ameriški šoli. V šoli v Taylorju, v državi Teksas je bilo zaradi hude eksplozije parnega kotla ubitih okoli 500 otrok. Med žrtvami je tudi 68 učiteljev in učiteljic. (Vsi listi.)

— I Učiteljski kandidati bodo morali še čakati, je dejal prosvetni minister. Tega pa da ni krivo ministrstvo, ampak nesistematična prosvetna politika dravske banovine, ki je privedla tako daleč, da se bo dravska banovina v pogledu učiteljskih kandidatov utopila v svoji lastni masti. V Sloveniji so imeli dolgo vrsto let kar 6 učiteljskih, ki so producirala vedno večje število učiteljskih kandidatov, da jih imajo sedaj v dravski banovini kader 6 do 700 mladih, ki absolutno ne morejo dobiti zaposlitve. (»Slovenski narod«, 23. III.)

— I Pod naslovom »Smodej se je spet osmudil« piše »Slovenski narod« od 23. III. tudi tole: »Njegovo zagovarjanje g. Erjavca in njegove prosvetne politike pa je izvalo v senatu samo salve smeha.

— I Velika proslava učiteljskega društva za škofjeloški okraj je bila 13. III. posvečena jugoslovensko-bolgarskemu pobratimstvu. Pripadniki so vsi učitelji sreza pa tudi bolgarski minister g. Dima Kazanov. (»Jutro«, 17. III.)

— I Praznik mladinske pesmi v Konjicah. Pri koncertu je sodelovalo 10 mladinskih pev-